

Um at leggja fiskivinnuna best til rættis í Føroyum

Um spurningurin, hvussu vit leggja fiskiskapin undir Føroyum til rættis, skal svarast, so er neyðugt fyrst at gera greitt, hvat vit vilja hava burtur úr fiskivinnuni, og hvørji eru politisku málini í fiskivinnupolitikki okkara, skrivar Kjartan Hoydal, fiskivinnustjóri, í grein í Okkara Millum.

Í lötuni tykist at vera rættiliga stór politisk semja um, at ríkin verður ein fiskivinnupolitikkur, ið tryggjar skynsama stovnsrøkt, sum miðar móti:

1. - at fáa veiðiflotan at hvila í sjálvum sær.
2. - tryggja fiskimonnum sømiliga úrtøku.
3. - at veiðan verður umsitin á ein hátt, sum gevur mest møgulan samfelagsvinning.

Samgonguskjal millum Javnaðarflokkin og Fólkaflakkin:

Her verða sett rættiliga greið mál, og hesi mál eru samberiliga.

Tað er lætt at svara, hvat skal til fyrst at rokka hesum málum. Ein fiskastovnur á hægri støði enn vit hava í dag, og eitt minni tal av fiskiferum til at veiða teir ymisku stovnarnar. Um so var, so hevði veiðiflotin størri kjans at hvila í sær sjálvum uttan stuðulsveitan. Fiskimenn finga meira í úrtøku, tí túrarnir vóru betri. Veiðan komið lættari upp á land (møguleikar fyri stytri túrum), og góðskan verði hin besta. Samfelagsliga høvdu minni innflutningur til og minni útreiðslur av veiðiflotanum givið stórri vinning.

Hesir málsetningar hóska ógvuliga væl saman við tær livfrøðiligu treytirnar. Um vit uppfylla málsetningarnar, hava vit rokkið skynsama stovnsrøkt, so sum fiskifrøðingarnir lýsa hana, t.e. við javnari veiðu, og við at

drýggja árgangirnar.

Er tað lætt at lýsa, hvussu alt átti at verði, so er verri at siga, hvussu vit koma úr tí ringu støðu, vit eru í nú, til eina støðu við skynsamari stovnsrøkt. Men fyrsta treytin, endamálið, er so til staðar. Hvussu hetta endamál skal røkkast velst um, hvørji amboð, politisku myndugleikarnir semjast um, skulu nýtast. Eg undirstrika, at her er talan um politiskar avgerðir. Fiskifrøðingar og fiskivinnuumsiting hava einans sum uppgávu at visa á, hvørji amboð og stýringstól eru at taka til fyrst at rokka á mál.

Trupulleikin er, at tey

tiltøk, sum mugu til, mugu vera harðlig og koma tí at raka fyrstøkur og skip, um tey skulu gera mun. Eingin pinuleysur vegur er til eina betri støðu.

Um politiskur møguleiki ikki er fyrst at minka um talið av skipum, sum skulu liva av fiskastovnunum undir Føroyum, so er einasti møguleiki at fáa skynsama veiðu í livfrøðiliga týðningi, (t.e. at tryggja, at ikki ov nógv verður tikið burtur úr á hvørjum ári, onkursvegna), at forða teimum fiskiferum, sum eru, at nýta fulla orku. Hetta kann gerast við at forða teimum at fiska á ávisum

leiðum, at gera meskarnar nóg stórar, við legudøgum, ella at áseta skipakvotur. Hvert av hesum boðum hevur sínar vansar ella fyrimunir, men endamálið er hitt sama. Hóast stórir peningar er lagdur í eitt fiskifar, so áseta vit av stovnsrøktargrundum

eina forðan fyrst teimum, sum hava sett pening í hetta, at nýta sitt veiðitól munadygt og skilagott.

Talið av fiskiferum kann minkast, við upphøgging, við at seta forðingar (kvotur á veiði ella fiskidagar), soleiðis at figgarligu úrslitini gera, at ein partur av flotanum fer av Føroyagranninum. Hetta tó treytað av sjálvandi, at stuðulsveitingin ikki verður hækkað. Eisini kunnu nýtast tekniskar skipanir sum meskaviddir ella stongd økir. Í hesum tiltøkum liggja eisini avgerðir um, hvørjir partar — hvørjir reiðskapur — skulu liva og hvørjir skulu burtur. Hesar avgerðir kunnu vera meðvitnar ella ein óumhugað fylgja av teimum tølum, sum verða nýtt.

Hvussu verður veiðan viðgjord:

Vit eru í eini broytingartíð. Tollbroytingar koma at gera, at flakavirkini skulu kappast við europeiska meginlandið um fiskaprisin til skip. Aðrar broytingar gera, at fiska-

sløg, sum hava verið studningsfiskasløg burturav, nú møgulega kunnu veita einum og hvørjum sitt.

Nógv verður tosað um góðsking, at fáa meiri pening fyrst minni veiðinøgd. Tosað verður eisini um at taka heilt nýggjar tættir upp í fiskivinnuna, livtøkni (bioteknologi), nýtslu av tí parti av fiskalikaminum, sum í dag fer í slögv o.a.

Litið ítøkiligt er at visa á her. Tað er kanska vert at umhuga, hvørjar treytirnar eru fyrst menning á hesum økjum.

Eg fari at seta fram hesar fyrirteyrtir:

1. Teir karmar, sum politiskt verða settir fyrst hesum, stuðla til virkni og góðan búskap. Virkni vera alla tíðina noydd at kappast móti teimum bestu fyrst at klára seg.
2. Miðvis útbúgving á øllum stígam. Kanska er miðvis útbúgving av fólki fyrst treytin fyrst at taka nýggjar tættir upp.

